

Poruka za sve žene u našoj zajednici:

Zadržite zdravlje!

Naučite o karcinomu (raku) uterusa:
Karcinom cerviksa (grlića) i endometrialni karcinom (rak)

Poboljšanje zdravlja naše zajednice
postiže se zajedničkim radom.

Šta je karcinom (rak)?

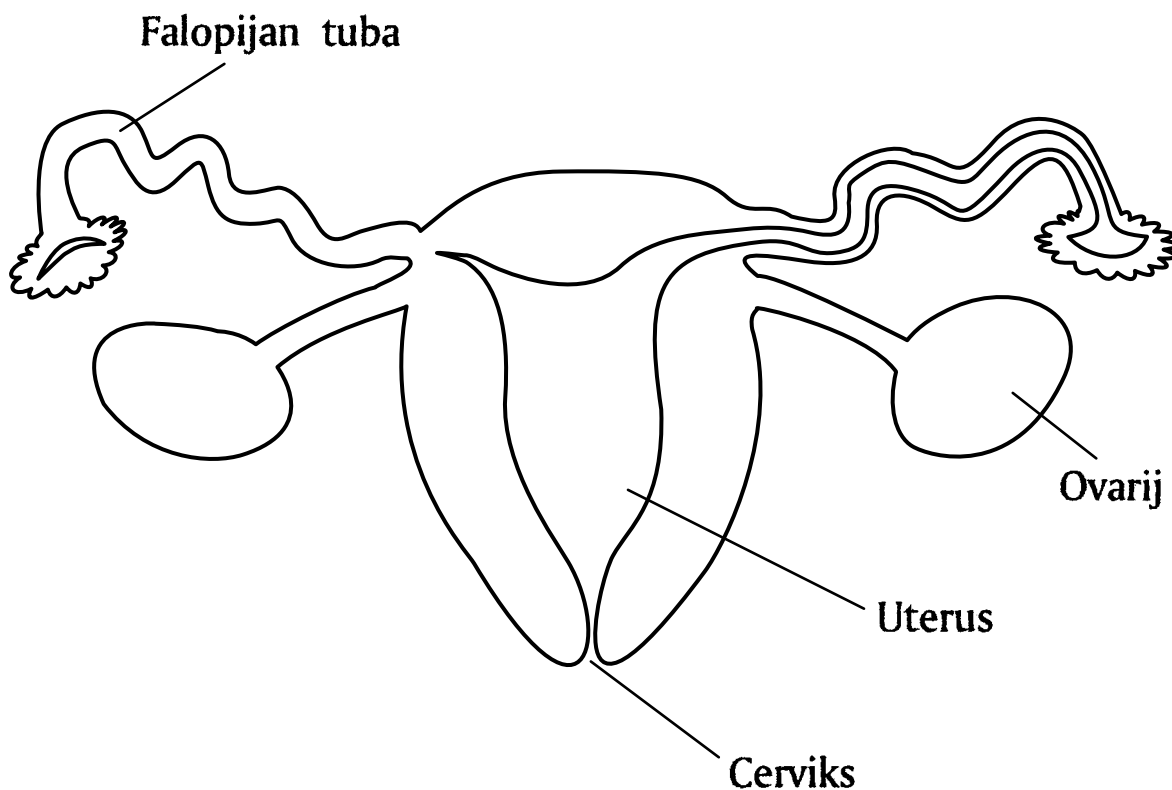
Postoji više tipova karcinoma (raka). Svi tipovi karcinoma uzrokuju da se ćelije u tijelu mijenjaju i rastu bez kontrole. Većina karcinomskih ćelija formira kvržicu (izraslinu) koja se zove tumor. U tumoru ćelije se mogu raspršiti i otputovati u druge dijelove tijela. Tamo ponovo ćelije mogu nastaviti da rastu. Nisu sve kvržice karcinomi (rak). Kvržica koja nije karcinom nije opasnost po život. Riječ koja se upotrebljava da opiše karcinomsku kvržicu (izraslinu) je "malignost".

Šta je rak cerviksa (grlića)?

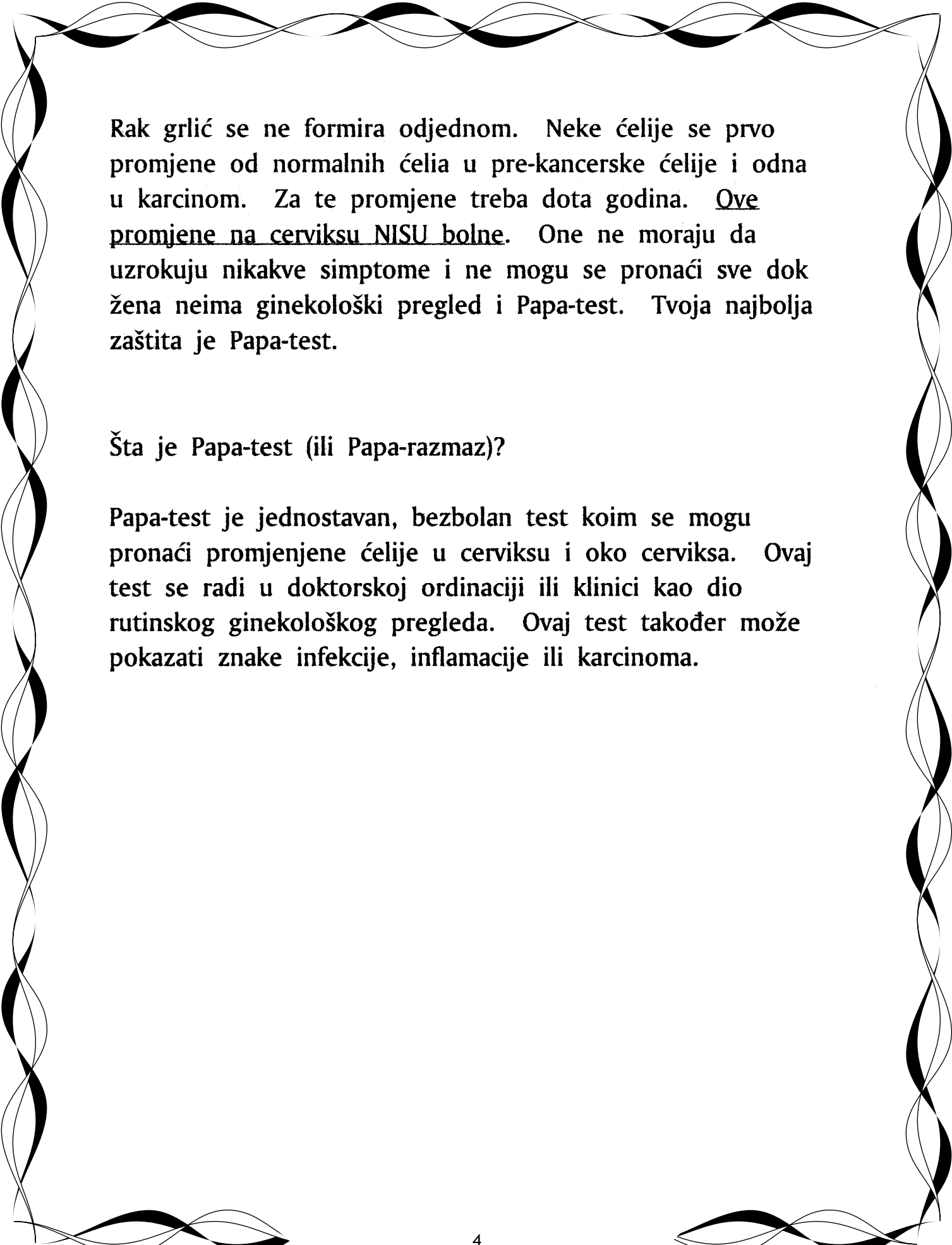
Rak može rasti u mišićnom tkivu koje drži matericu (uterus) zatvorenim. To mišićno tkivo se zove cerviks (grlić). Veoma je važno znati da je rak grlića izlječiv 100% kad se pronađe Papa-nalazom i liječi na vrijeme. Rak grlića počine na granici dva različita tkiva od cerviksa.

Šta je cerviks (grlič)

Materica je organ gdje beba raste. Ona se nalazi iza mokraćnog mjehura. Materica se sastoji od dva dijela. Beba raste u gornjem dijelu. Dojni dio od uterusa se zove cerviks (grlič) koji spaja tijelo materice sa porođajnim kanalom. Dolje je prikasana slika od reproduktivnih organa sa uterusom.

Slika #1

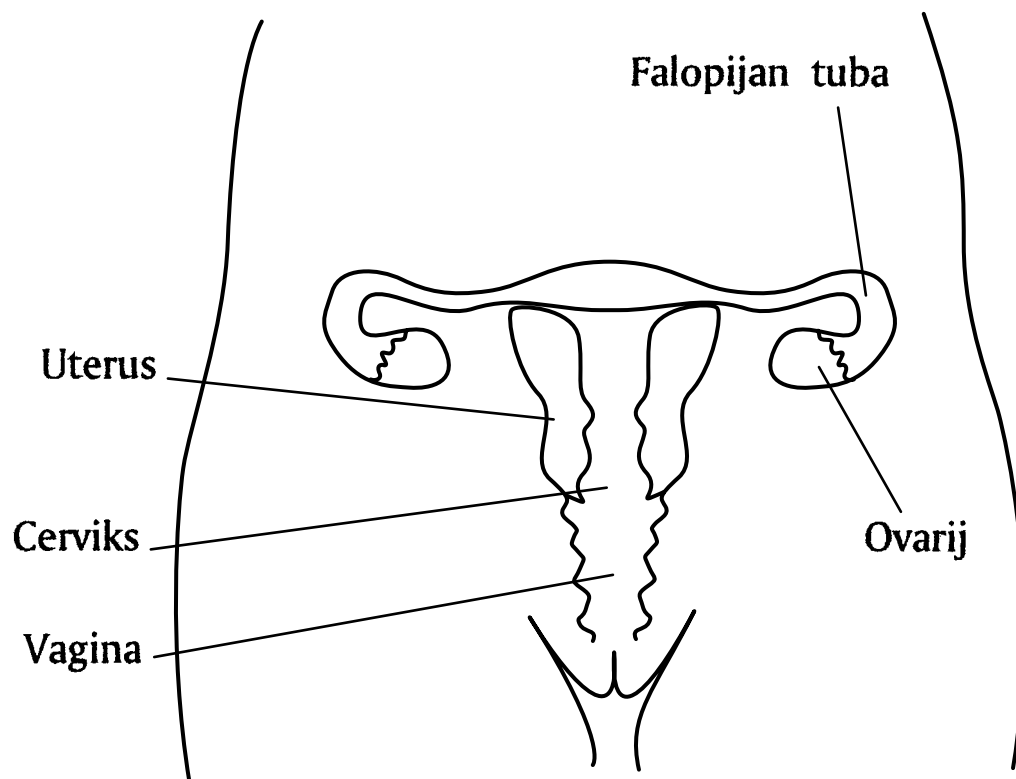
Rak grlić se ne formira odjednom. Neke ćelije se prvo promjene od normalnih ćelija u pre-kancerske ćelije i odna u karcinom. Za te promjene treba dota godina. Ove promjene na cerviksu NISU bolne. One ne moraju da uzrokuju nikakve simptome i ne mogu se pronaći sve dok žena neima ginekološki pregled i Papa-test. Tvoja najbolja zaštita je Papa-test.

Šta je Papa-test (ili Papa-razmaz)?

Papa-test je jednostavan, bezbolan test koim se mogu pronaći promjenjene ćelije u cerviksu i oko cerviksa. Ovaj test se radi u doktorskoj ordinaciji ili klinici kao dio rutinskog ginekološkog pregleda. Ovaj test također može pokazati znake infekcije, inflamacije ili karcinoma.

Šta je ginekološki pregled?

Ginekološki pregled je način kojim se pregledavaju unutrašnji organi i time se može pronaći ako su oni oboljeli. Dolje je prikazana slika od tvojih unutrašnjih organa:

Slika #2

U toku ginekološkog pregleda specijalni instrument se upotrebljava da otvori i proširi vaginu (rodnicu) tako da se cerviks dobro vidjeti.

Kako se pripremiti za Papa-test?

Žena bi trebala da ima ovaj test 10 do 20 dana poslije prvog dana od njenog ciklusa. Nije preporučljivo tuširati se neposredno prije testa.

Koji su rizični faktori za razvoj cervikalnog karcinoma?

- * Žene koje počnu sa seksualnim odnosima u ranijoj životnoj dobi.
- * Žene koje imaju više seksualnih partnera.
- * Žene koje su zaražene a virusom spolnih bradavica (kondiloma) kada dolazi do prenosa virusa između muškarca i žene tokom seksa.
- * Žene koje su imale iregularna krvarenja ili iscjedak iz rodnice.

Žene koje imaju ijedan od gore navedenih faktora treba da posjete nekog od zdravstvenih radnika za ginekološki pregled

Karcinom endometrija

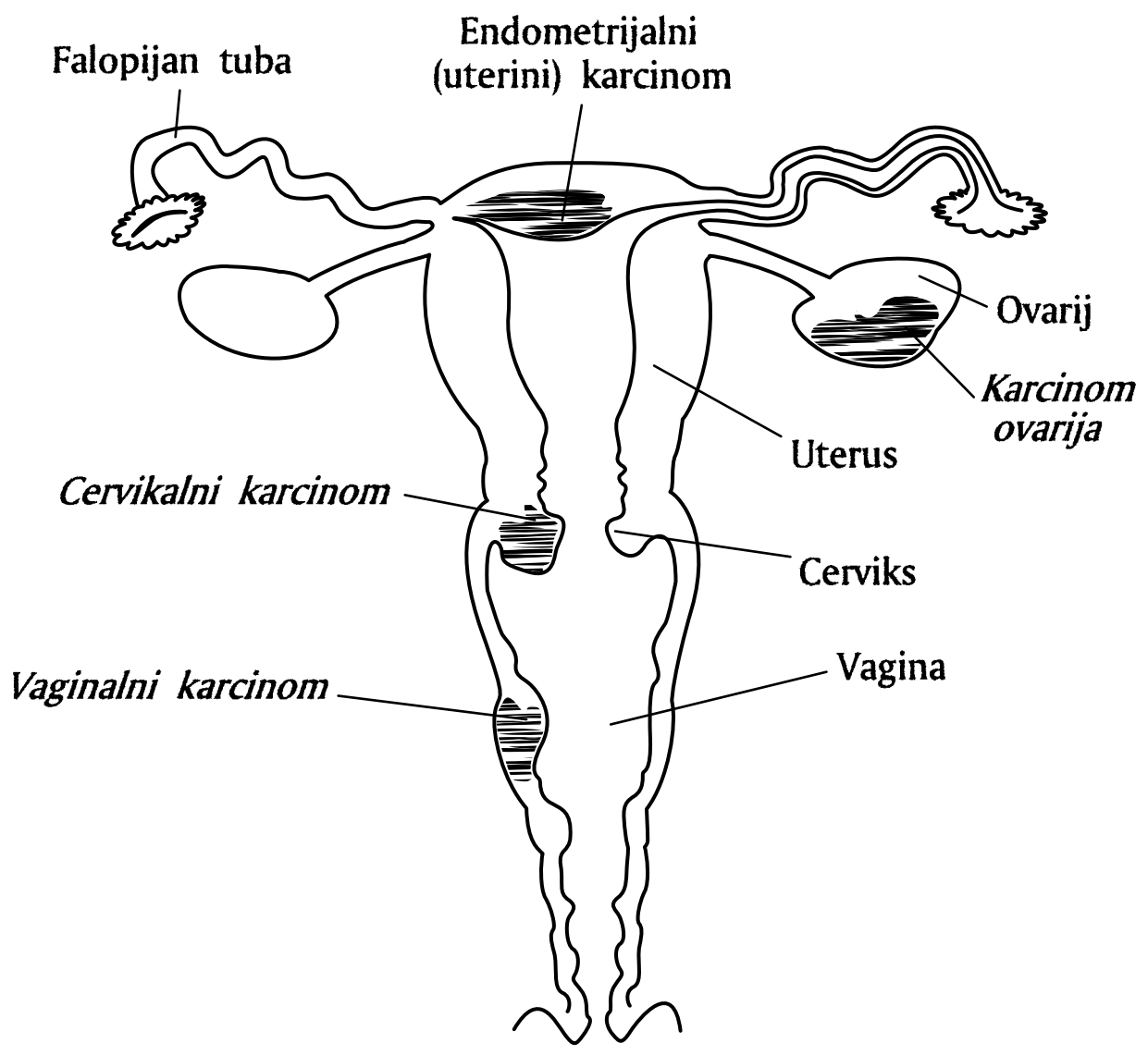
Ova vrta raka razvija se u materici (vidi Sliku #3) i najviše je učestao u žena preko 60 godina.

Žene koje imaju 40 i više godina trebale bi imati ginekološki pregled svake godine kao dio od karcinom vezanog pregleda.

Posjeti svog doktora ako imaš ijedan od slijedećih problema:

- * krvarenje između menstrualnih perioda.
- * obilno krvarenje.
- * krvarenje poslije prestanka menstruiranja.

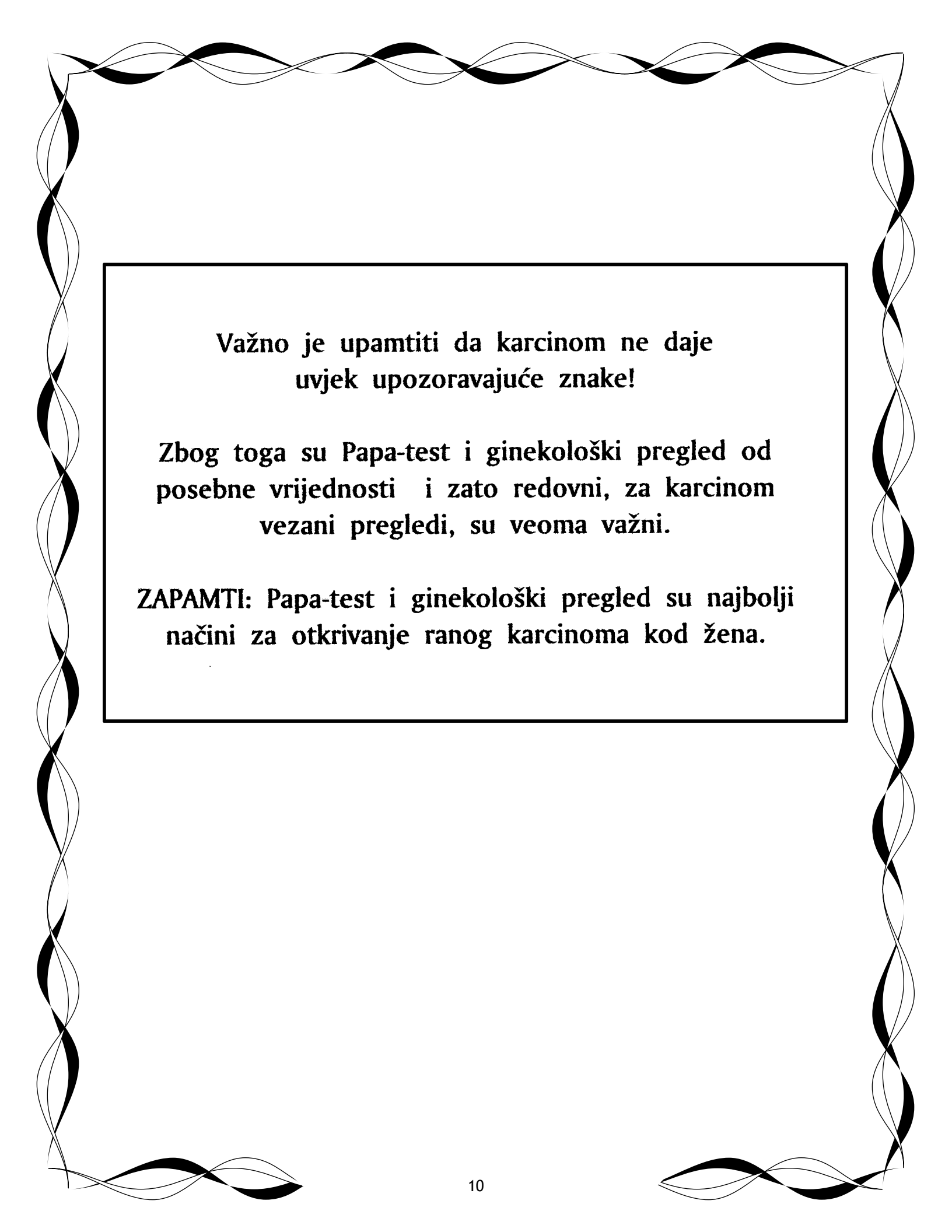
Ako si ti osoba sa jednim ili više rizika doktor će uzeti uzorak ćelija i pogledati pod mikroskopom da li je došlo do njihovih promjena u smislu karcinoma

Slika #3

Rizični factori za razvoj endometrijskog karcinoma

- * Žene koje imaju problem da zanesu.
- * Žene kojima je rečeno da ne stvaraju jajašca za oplodnju.
- * Žene koje imaju višak kilograma.
- * Žene koje uzimaju estrogen više od dvije godine bez progesterona.
- * Žene koje imaju u porodici osobe sa istoriom od endometrialnog karcinoma.

**Važno je upamtiti da karcinom ne daje
uvjek upozoravajuće znake!**

**Zbog toga su Papa-test i ginekološki pregled od
posebne vrijednosti i zato redovni, za karcinom
vezani pregledi, su veoma važni.**

**ZAPAMTI: Papa-test i ginekološki pregled su najbolji
načini za otkrivanje ranog karcinoma kod žena.**

Riječnik

Karcinom: Uopšteni izraz za poveću grupu bolesti koje su okarakterisane sa nekontroliranim rastom i širenjem promjenjenih ćelija.

Cerviks: Završni dio uterusa i otvor od materice.

Spolne bradavice: Seksualno prenisiva bolest koja može uzrokovati abnormalnost ćelija.

Endometrijum: Sloj tkiva što potkriva unutrašnost materice.

Malignost: Karcinomske ćelije koje se mogu proširiti na ostale djelove tjela.

Papa-test: Jednostavan i bezbolan test koji se obavlja u ljekarskoj ordinaciji za vrijeme ginekološkog pregleda da se otkriju abnormalne ćelije na cerviksu. Također, otkriva infekciju, inflamaciju i karcinom.

Ginekološki (ženski) pregled: Pregled kojim ljekar pregeleda ženske reproduktivne organe za bilo kakvu abnormalnost. Tokom tog pregleda instrument koji se zove spekulum se upotrebljava da se otvori i proširi vagina tako da se gornji dio vagine i cerviks mogu vidjeti.

Risk faktor: Nešto što povećava šansu za dobijane bolesti.

Tumor: Abnormalna izraslina tkiva.

Uterus: Mali, šuplji, kruškolikog oblika organ u ženskoj zdjelici. Ovo je organ gdje beba raste.

Original Text by:

Niccu Tafarrodi, Ph.D.
Donald Whipple Fox

Original Text Edited by:

Katherine Levin, Ph.D.
Katherine is a native of St. Paul, Minnesota. Her field of expertise is writing and editing cancer prevention literature targeted at ethnic, immigrant, and underserved English-speaking communities.

Original Text Simplified by:

Rosemarie J. Park, Ph.D.
Rosemarie is a native of the United Kingdom. She is an Associate Professor at the College of Education and Human Development, University of Minnesota. Her area of work is in adult literacy and English language.

Illustrations by:

Nickdokht Torkzadeh
Nickdokht is a native of Tehran, Iran. She is a Graphic Designer at the University of Minnesota where she earned her MA from the School of Architecture. Her field of work is design, layout and graphics for print and interactive media.

Translated by:

Azra Durakovic, M.D.
Mahmoud Durakovic, M.D.
Azra and Mahmoud are natives of Neum, Bosnia-Herzegovina.

This booklet was created in partnership
with the American Cancer Society.

Guide to Cervical Cancer
STAY HEALTHY
© 2013 C.C.H.
Bosnian_c05-01